

han kan skjønne, som Udkastet nu foreligger, føle sig opfordret til alene at tage Hensyn til Dieblikkets eller i alt Fald til Aarets Priser. Han bemærker nemlig, at hvad det angaaer, at der hist og her i Motiverne og i de Forhandlinger, der følge som Bilag med denne Sag, er tydet hen til, at der kunde tages Hensyn til Forgangenhedens Priser, da maatte det for ham opveies derved, at der findes andre Steder i disse Forhandlinger, som synes at pege hen paa det Modsatte. Og han be- raaber sig i denne Henseende paa Motiverne til Udkastet til Loven om Afsløsningen af Pligtarbeidet for Huusmand, Pag. 13, hvor der staar: „Der bør tages Hensyn saavel til den for Dieblikket gangbare Priis som til Gjennemsnittet af de foregaaende Aars Priser“ — og saa til Nr. 2 eller det ældre Forslag angaaende Afsløsning af Gaardmandshovet Pag 39, hvor det hedder, at Ansættelsen skal ske „efter Arbeidsprisen paa den Tid, Afsløsningen skeer“. Og især dette sidste Sted synes jo vistnok at give tilfjende, at naar et Medlem af Afsløsningscommissionen eller hele Afsløsningscommissionen vil vælge at følge den Grundsatning alene at see paa Dieblikkets Priser, at de da ligesaavel kunne være i deres gode Ret, som andre Afsløsningscommissioner, der maatte ville følge Binket om ogsaa at tage Hensyn til foregaaende Priser og at tage begge tilfammen under Betragtning.

Hvad nu de Grunde angaaer, som den ærede Ordfører for Udvalget har anført mod det Forslag, vi have tilladt os at stille, da forekomme de mig ikke at være afgjørende. Han har allerførst beraabt sig paa et Ord, som allerede oftere her er bleven brugt, nemlig det, at Hovet er at ansee som et Complex, det er, om jeg forstaaer Ordet ret, som et sluttet Hele, og at det just derfor ikkun kan blive afløst under Et eller som et sluttet Hele. Og han sluttede deraf, at Loven om Afsløsningen ikke kunde fremhæve enkelte Momenter, som det Hensyn til Arbeidspriserne i de sidst udløbne 15 Calenderaar, hvilket vi ville have udtryffeligt fremhævet. Men herved forekommer det mig at være overseet, at der i Udkastets § 4 maå gjøres en meget bestemt Forskjel mellem de to Ting, som der

omtales, mellem hvad der skal beregnes at være den Nytte, den Arbeidsberettigede kan siges at have af Hovet, — og der kommer det rigtignok i Betragtning, at Hovet er et Complex og kun som saadant kan vurderes og afløses, — og saa den anden Halvdeel: hvorledes det Arbeide, han skjønnes at skulle have istedet, — dette Arbeide, som i sig selv ikke turde være synderligt vanskeligt at beregne, — hvorledes det skal ansættes til at afgjøres med Penge. Og i denne sidste Henseende seer jeg ikke, at det i mindste Maade vedrører Sagen, at Hovet er at betragte som et Complex, som et sluttet Hele, og at det ikkun som saadant kan afløses. Kan man først, hvad jeg ikke anseer for det Vanskelige ved Sagen, bringe det til en Overeenskomst om den Nytte, den Hovberettigede kan have af de Gang- og Spandage, der hidtil have været at præstere, saa er dermed den Deel af Sagen, der angaaer Hovet som en sluttet Heelhed, afgjort. Det andet Spørgsmaal, hvad Priis der efter Egnens Leilighed kan være at ansætte for rigtigt at vurdere hver saadan Gang- og Spandag i det samlede Antal, kommer ikke denne Sag ved, og berøres ikke af Betragtningen af Hovet som et Hele, som Complex. Og Adskillelsen af disse to Punkter har derfor ogsaa, saavidt jeg forstod ham, den ærede Rigsdagsmand for 4de Landsthingskreds (Krabbe) henledet Thingets Opmærksomhed paa. Fremdeles var det den ærede Ordførers Mening, at vedkommende Afsløsningsmand vilde føle sig bundne ved slike enkelte Bestemmelser, og ved dem let kunde nødes til at decidere mod deres Overbeviisning. Men jeg holder ikke for, at det nogenstunde kan blive Tilfældet. Thi jeg mener, at naar Loven siger: Du skal decidere efter bedste Skjøn under Veiledning af visse nærmere Bestemmelser og Regler, saa er hans Decision efter bedste Overbeviisning ikke den, hvori han tager Hensyn alene til sit almindelige Skjøn, men den, hvort han tillige seer til de gjældende Regler, og enhver Decision, hvori han søger at unddrage sig for Indvirkningen af disse sidste, er netop derfor urigtig. Det er nemlig ikke hans Opgave at vurdere Hovet absolut, men relativt: i Relation til den lov-